

Dojnicím nová stáj svědčí

Produkční stáj s ustájovací kapacitou pro 250 krav se svobodným pohybem byla pro Hospodářské obchodní družstvo Dolní Heřmanice zásadním krokem k zamýšlenému navýšení produkce mléka. Nadstandardnímu welfare přispělo i osazení novostavby průchozími jednomístnými dojnicími automaty Lely Astronaut A5, jimiž chovatelé současně vyřešili nedostatek kvalifikovaného personálu. Přestože v nové stáji jsou vysokoprodukční dojnice ustájené teprve něco málo přes půl roku, vše nasvědčuje tomu, že záměr vedení obchodního družstva se daří naplňovat.

Hospodářské obchodní družstvo Dolní Heřmanice obhospodařuje v okrese Žďár nad Sázavou 750 ha zemědělské půdy, z nichž je 100 ha trvalých travních porostů. V evidenci má celkem dvaadvacet zaměstnanců, přičemž šest z nich je v živočišné výrobě, která se zúžila prakticky jen na chov holštýnského skotu.

„Hospodaříme na Vysočině v nadmořské výšce od 430 do 505 metrů. To znamená v bramborářské výrobní oblasti a na pozemcích s převahou mělkých písčítých půd. Na orné půdě pěstujeme obilniny, respektive jarní a ozimý ječmen a dále ozimou pšenici. Mimo to děláme kukuřici na siláž, hrách, žito na senáž a samozřejmě brambory, a to jak sadbové, tak i konzumní. Prakticky veškerá produkce rostlinné výroby slouží prioritně potřebám živočišné výroby, ale i bioplynové stanici o výkonu 549 kW, kterou provozujeme od roku 2011,“ uvedl na začátku naší návštěvy předseda obchodního družstva Jiří Prokeš.

Modernizace provozu živočišné výroby nezbytností

Živočišná výroba zmiňovaného obchodního družstva je postavená na chovu holštýnského skotu. Na farmě v Dolních Heřmanicích jsou dojnice, stejně jako krávy stojící na suchu a vysokobřezí jalovice, ustájené v nové stáji s kapacitou pro 250 kusů. Kromě nich jsou na farmě i telata a jalovice starší dvanácti měsíců. Zbývající kategorie, respektive telata od dvou do dvanácti měsíců věku a býci ve výkrmu jsou na farmě Tasov. Pokud jde o počty zvířat, aktuálně je v produkci 160 dojnic, v nejmladší kategorii je 36 telat, v odchovně je 101 zvířat do dvanácti měsíců věku a ve výkrmu je 131 býků.

„Aktuálně evidujeme užitkovost na úrovni šestatřiceti litrů mléka na dojenou krávu s obsahem mléčných složek 4,1 % tuku a 3,4 % bílkovin. Veškerou produkci mléka v Q CZ kvalitě zpeněžujeme přes odbytové družstvo Morava, když v posledních měsících dodáme 5300 litrů

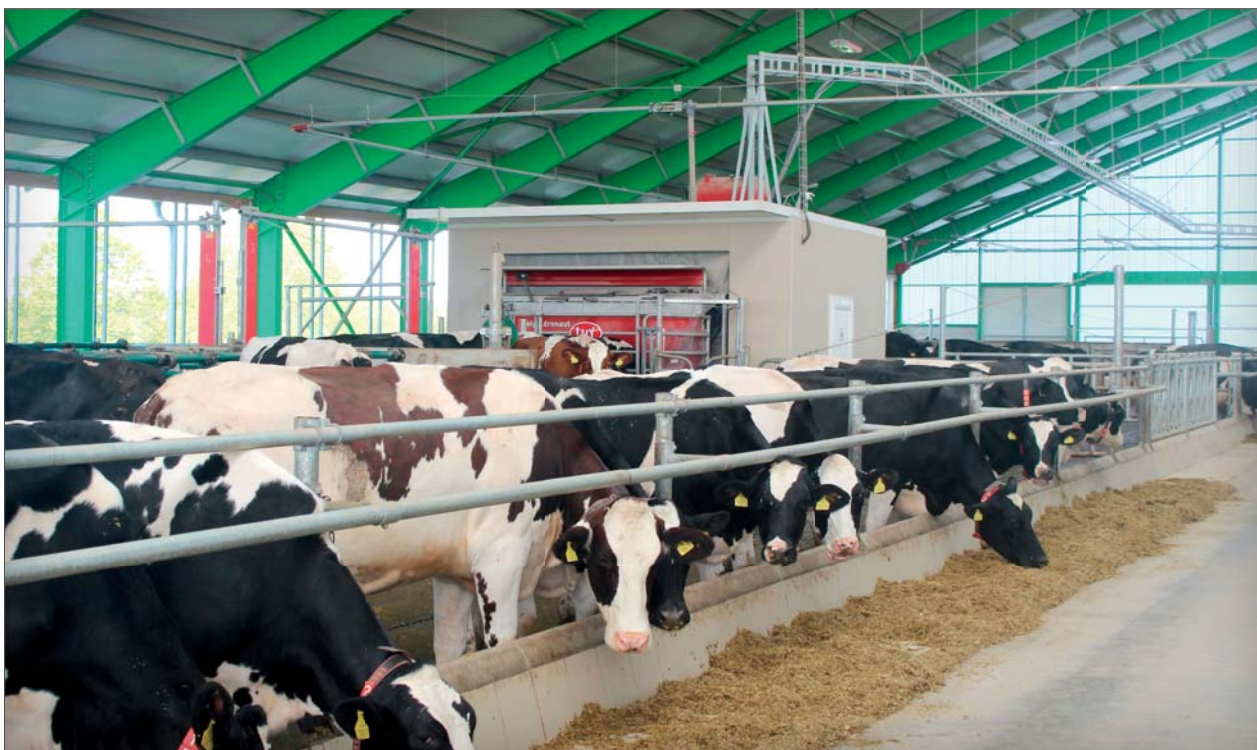
Martina Sittová a Jiří Prokeš si spolupráci s Jaroslavem Falharem (vpravo) jenom pochvalují

denně. Býky vykrmujeme do průměrné porážkové hmotnosti 750 kilogramů přibližně čtyřicet měsíců. Většina jatečné produkce skončí na místních jatkách. Jalovice zatím neprodáváme, odchov slouží pro doplnění a navýšení početního stavu produkčního stáda,“ pokračoval

dále předseda obchodního družstva založeného v roce 1993.

V listopadu loňského roku naskladněná produkční stáj byla projektovaná jako samoobslužný provoz. Kejdový provoz, robotický příhrnovač krmiva Lely Juno a tři průchozí dojící roboty Lely Astronaut A5 přispěly k většímu klidu krav. Management obchodního družstva o němž je řeč, tímto krokem současně vyřešil nedostatkovou pracovní sílu.

Požadovanému komfortu prostředí napomáhají nejen prostorné lehačí boxy s plastovými zábranami zastýlané separátem, ale i aktivní drbadla a velkoobjemové ventilátory s regulací přívodu množství vzduchu, které jsou automaticky řízené podle venkovní teploty. Optimální proudění vzduchu standardně zajišťují volné boční stěny stáje opatřené elektrickými svinovacími plachtami s ručním ovládáním a více než dva metry široká hřebenová štěrbina. Na střeše jsou sendvičové pěticentimetrové pur panely, které plní izolační funkci. Díky automaticky nastavenému světelnému režimu, řízenému intenzitou venkovního světla, mají krávy 17 hodin denního světla. Ani ve zbývajících sedmi hodinách denního cyklu však ve stáji není černočerná tma, protože nad dojícími roboty je rozsvíceno.

Nová stáj je v provozu od loňského listopadu

Nainstalovaná aktivní drbadla zvyšují komfort stáje

Dojicí systém přátelský ke zvířatům

Jak již bylo uvedeno, součástí stáje jsou tři jednomístné dojící automaty Lely Astronaut A5. Díky otevřené konstrukci boxu kráva zůstává v blízkosti svého stáda, což podle zkušeností z praxe zlepšuje proces dojení. Zvýšení užitkovosti, ale i zdraví vemene pak přispívá skutečnost, že kráva může navštěvovat robot častěji. „Robot identifikuje krávu podle responderu na krku. Když kráva vstoupí do systému, vyklopí se žlab, do něhož se po celou dobu pobytu dávkuje odpovídající dávka granulovaného krmiva, vylepšená o melasu s glycerinem. Krmná dávka, kterou má každá kráva dostat, se automaticky vypočítává z údajů uložených v manažerském programu T4C. Následně se aktivuje rameno s dezinfekčními kartáčky, které slouží nejen k čištění struků a spodní strany vemene, ale i k mechanické stimulaci spouštění mléka. Automaticky přesné nasazování strukových násadců umožňuje laserový scan a 3D kamera umístěná nad dojícím boxem, díky

kteří se robotické rameno pohybuje zároveň s pohybem zvířete. Přitom pozice vemene a struku se ukládá po každém dojení. Struk s nejdelším časem dojení se nasazuje jako první. Software robota poskytuje chovateli řadu údajů, například o průtoku mléka, jeho vodivosti, barvě, teplotě či obsahu laktózy, tuku, bílkovin a hodnoty somatických buněk. Klíčem k získávání přesných a spolehlivých dat je měření co nejbližší vemeni. Nejen při dojení, ale i detekci abnormalit se sleduje každý struk zvlášť. Při skopnutí strukového násadce neklidnou krávou se mléčné potrubí okamžitě uzavře a násadec je přitažen k rameni a nedojde tak ke kontaktu strukového násadce s podlahou. Po sejmutí strukových násadců se struky dezinfikují. Během návratu rameno do výchozí polohy se vydezinfikují také strukové násadce, včetně kartáčků, na něž působí dezinfekce po celou dobu dojení. Nakonec se zaklopí krmný žlab a otevře se branka, přes níž podojená kráva odejde z dojícího systému. Pokud ale není vše tak, jak má být, robot umí díky nastavení ve zmi-

**1/3
72 x 297**

Součástí stáje jsou tři jednomístné dojící automaty Lely Astronaut A5

ňovaném manažerském programu se zootechnickými údaji krávy také oddělit do separačního boxu,” navázala dále Vanda Kurzová z týmu na podporu řízení farem ze společnosti Agropartner.

Svobodný pohyb krav ve stáji, který podporuje přirozené chování zvířat, si chovatelé hospodářského obchodního družstva Dolní Heřmanice jenom pochvalují. Přirozené chování usnadňuje rozpoznání signálů dojnice k přesnějšímu odhalení zdravotních problémů, ať už s vlivem na plodnost nebo na užitkovost.

„Investicí do nového kravína jsme snížili počet zaměstnanců o dva lidi. Díky svobodnému pohybu si krávy vytvoří svůj pravidelný režim a rytmus a celé stádo je klidnější. Z hlediska snížení rizika zdravotních problémů mléčné žlázy vidím velký přínos v kontinuálním měření somatických buněk u každé krávy, což nám dává možnost včas zareagovat. Ale i další údaje, například monitoring pohybové aktivity, doby přežvykávání atd., což se pozitivně promítá nejen do zdraví zvířat, ale i do parametrů zabřezávání. Po necelých šesti měsících po převedení do nové stáje máme užitkovost stáda na průměrných 36,1 litru mléka na dojenou krávu, respektive 29,8 litru na ustájenou. V porovnání s užitkovostí na staré stáji tak došlo k navýšení bezmála o sedm litrů. Přitom držíme obsah složek na stejné výši, tj. 4,1 % tuku a 3,4 % bílkovin. Je to i výsledek cílené zootechnické práce. Od potomstva po zvířatech s genetickým potenciálem užitkovosti na průměru 10 193 kg mléka vykazujeme

obdobný parametr ještě o 1248 kg vyšší, respektive za měsíc květen jsme na průměru 11 441 kg mléka,” konstatoval spokojeně Jiří Prokeš.

Užitkovost podpořená výživou

Základním předpokladem pro využití genetického potenciálu je však kvalitní výživa. V této oblasti Hospodářské obchodní družstvo Dolní Heřmanice spolupracuje již déle než dva roky se společností VVS Verměřovice, s. r. o., která zajišťuje poradenství a komplexní výživu všech kategorií skotu.

„U produkčních dojnic praktikujeme základní jednotnou krmnou dávku doplněnou o granulovanou směs v dojicích robotech. U dojnic v laktaci je základem 28 kg kukuřičné siláže, 13 kg senáže (mix jetele, žita a hrachu), 6,4 kg jádra a 0,8 kg sena. Jádro, které se míchá v podnikové míchárně, obsahuje směs obilovin, řepkového extrahovaného šrotu, hrachu a kompletního minerálního doplňku. Dojnicím se dává v dojicím robotu granulovaná směs s přídavkem Energie MG, což je směs glycerinu a melasy, podle užitkovosti, pořadí a fáze laktace. Granulovaná směs obsahuje obiloviny, řepkový a slunečnicový extrahovaný šrot a přídavek chráněného tuku. Krávám stojícím na sucho se zakládá senáž, sláma, stejné množství sena a minerální doplněk. Pokud jde o krávy před porodem, využívá se stejně složená krmná dávka objemného krmiva jako u suchostojných krav s tím rozdílem, že se jim přidává několik kilogramů speciální směsi pro krávy před porodem. Krmná dávka jalovic je

V nové stáji jsou ustájovací kapacity nejen pro dojnice, ale i pro krávy stojící na sucho a vysokobřeží jalovice

postavena hlavně na senážích. Z důvodu zjednodušení výroby vlastních krmných směsí jsme přistoupili k používání kompletních minerálních doplňků pro každou kategorii skotu,” vyjmenoval zookonzultant verměřovické společnosti Bc. Jaroslav Falhar.

K úplnému výčtu zbývá dodat, že krmná dávka se zakládá taženým míchacím krmným vozem s frézou dvakrát denně. O stále naplnění krmných stolů se stará robotický přihrnovač krmiva, který je v akci v devadesátiminutových intervalech.

Velkou péči věnují chovatelé také krávám na porodně. Ihned po otelení dostanou dobrovolný nápoj. V dojicím robotu dostávají granulovanou směs v dávce 2,5 kg (krávy na druhé a vyšší laktaci 3,5 kg) a přídavek jednoho kilogramu melasy. Při postupném na-

vyšování dávky granulované směsi se naopak množství melasy snižuje. Na udržení mléčných složek se osvědčilo používání chráněného tuku jako zdroje energie.

„Telata bezprostředně po narození dostanou tři litry mleziva od matky. Do věku pěti dnů podáváme směsné mlezivo mléčným vozíkem, které až do odstavu nahradí mléčná krmná náhražka Multimilk vital. Od třetího dne věku podáváme telatům starterové krmivo, které si necháme dělat na míru podle receptury našeho výživáře. Podáváme ho i telatům po odstavu, kterým zakládáme do žlabu ještě TMR pro produkční krávy s přídavkem speciální minerální směsi. Mohu s potěšením konstatovat, že díky zookonzultantovi Bc. Jaroslavu Falharovi, který zastupuje firmu VVS Verměřovice, s. r. o., došlo ke zlepšení zdravotního stavu dojnic hlavně po otelení,” doplnila problematiku výživy zootechnička Martina Sittová.

Výstavbou nové stáje si chovatelé HOD Dolní Heřmanice vytvořili možnost navýšit stavy dojnic na 200 kusů, což současně dává i reálný předpoklad pro zefektivnění produkce mléka.

Ekonomiku by měla podpořit také plánovaná investice do odchovny telat s napájecími automaty. Vzhledem k očekávanému navýšení stavů krav jsou v krátkodobém výhledu obchodního družstva také plány na rozšíření skladovacích kapacit konzervovaného objemného krmiva, které aktuálně pojmuje jedenáct tisíc tun.

Martin Jedlička

Odchov telat mají v hospodářském obchodním družstvu zvládnutý